

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۱۴	مدت: ۷۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

نیم سال اول ۹۵-۹۶
رشته مطالعات زبان ورودی مهر ۹۵

مهر مدرسه

کد امتحان:	۳۹۵۱/۱۵
تاریخ:	۱۳۹۵/۱۰/۲۳
عنوان:	اصول فقه ۱
کتاب:	دروس فی علم الاصول «الحلقه الثالثه»
مردود:	جزء اول: از ابتدای درس ۳ تا پایان درس ۱۶ (ص ۸۷-۲۲) و از ابتدای درس ۲۲ تا پایان درس ۲۴ (ص ۱۲۶-۱۱۳)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علی: شهرتان: استان:

۱- دلیل اشتراک احکام بین عالم و جاهل به نظر شهید صدر (ره) چیست؟ ص ۲۴

۰/۵

- الف. اجماع بر اشتراک احکام
- ب. اطلاق ادله احکام شرعی
- ج. تبعیت احکام از مصالح واقعی
- د. استحاله عقلی اختصاص حکم به عالم

۲- بنابر نظر شهید صدر (ره) مبادی احکام ظاهری چیست؟ ص ۳۳ س ۱۰ س ۱۵

۰/۵

- الف. مبادی احکام واقعی لا بالخصوص
- ب. مبادی احکام واقعی بالخصوص
- ج. مصلحت در خود جعل شارع
- د. مصلحت سلوک طبق اماره

۳- با توجه به اینکه مراد شارع از اولی الامر، امامان علیهم السلام هستند، قضیه «اطيعوا اولی الامر» چگونه قضیه‌ای است؟ وظیفه احراز وصف

۰/۵

«اولی الامر» با کیست؟ ص ۴۵ و ۴۶

- الف. حقیقه - مکلف
- ب. خارجی - مکلف
- ج. خارجی - مولی
- د. حقیقه - مولی

۴- حکم «منقاد» و «متجری» از حیث ثواب و عقاب به ترتیب چیست؟ ص ۶۱

۰/۵

- الف. عدم استحقاق ثواب - عدم استحقاق عقاب
- ب. عدم استحقاق ثواب - استحقاق عقاب
- ج. استحقاق ثواب - عدم استحقاق عقاب
- د. استحقاق ثواب - استحقاق عقاب

۵- آیا شارع می تواند حجیت «دلیل قطعی» را ابطال کند؟ ص ۸۵

۰/۵

- الف. بله - با برگرداندن قطع طریقی به موضوعی
- ب. خیر - زیرا حجیت قطع ذاتی است.
- ج. بله - بوسیله سلب حجیت از قطع
- د. خیر - زیرا موجب لغویت می شود.

۶- کدام کلمه به عنوان جنس در تعریف شهید صدر (ره) از معنای «طلب»، آمده است؟ ص ۱۱۳

۰/۵

- الف. تحریک
- ب. ارسال
- ج. داعی
- د. سعی

۷- دو صورت مسلک «تصویب» را همراه با وجه بطلان هر یک بنویسید. ص ۲۵ - ۲ نمره

۲

جواب: مسلک اول: در عالم واقع برای جاهل هیچ حکمی وجود ندارد و واقع، مطابق مؤدای اماره و اصلی است که حاصل به آن می رسد. وجه بطلان: فلسفه جعل ادله و امارات این است که مکلف را به سوی وظایف و احکام واقعی که برای حالات مختلف مکلف وجود دارد هدایت کند، پس چطور می توان گفت شارع در واقع حکمی برای جاهل قرار نداده باشد. مسلک دوم: در عالم واقع برای جاهل حکم وجود دارد ولی مقید است به اینکه اماره و اصلی بر خلاف آن قائم نشود و اگر نه واقع طبق مؤدای اصل و اماره تغییر می کند. وجه بطلان: این مسلک علاوه بر اینکه مخالف ظاهر برخی ادله‌ای است که اشتراک را ثابت می کند، مخالف اطلاق ادله احکام نیز است، چه اینکه مقتضای اطلاق ادله اشتراک حکم بین عالم و جاهل است. [رساندن مفهوم کفایت می کند.]

۸- مراد از عبارت «انّ الاصول الجارية فی الشبهات الموضوعية تتصرف فی الاحکام الواقعية» را به همراه مثالی توضیح دهید. ص ۴۲ - ۱

نمره

جواب: بنا بر نظر برخی [مانند صاحب کفایه (ره)] اصول منقّح موضوع مانند اصالة الطهارة در احکام واقعی مانند شرطیت طهارت برای نماز تصرف کرده، احکام واقعی را ضیق یا توسعه می‌دهند مانند اصالة الطهارة که حکم واقعی شرطیت طهارت لباس برای نماز را توسعه داده و لباس مشکوک الطهارة را نیز شامل می‌شود و اگر کسی در لباس مشکوک الطهارة نماز بخواند نمازش صحیح است واقعاً در نتیجه اگر بعداً به نجاست آن پی برد نیاز به اعاده و قضاء ندارد.

۹- با توجه به تصور شهید صدر (ره) از حکم ظاهری چگونه از طریق «برائت شرعی»، «اصل عدم حجیت هنگام شک در حجیت حکم

الزامی» را اثبات می‌کند؟ توضیح دهید. ص ۷۰ - ۲ نمره

جواب: مبنای شهید صدر (ره) در احکام ظاهری این است که ترخیص ظاهری نشان‌دهنده اهمیت ملاکات اباحه است و الزام ظاهری نشان‌دهنده اهمیت ملاکات الزامی هستند. با توجه به این مبنا بر خلاف مشهور که تنافی بین احکام ظاهری را فقط در فرض وصول می‌دانند، ایشان حتی هنگام عدم وصول نیز، قائل به تنافی است، در نتیجه وقتی برائت شرعی به عنوان حکم ظاهری اثبات شد، دیگر نمی‌تواند الزام ظاهری اثبات شود، در نتیجه به برائت که مدلول التزامی اش نفی الزام ظاهری است اخذ می‌گردد البته تا زمانی که دلیلی اقوی از دلیل برائت یافت شود.

۱۰- وجه «مساوات» در عبارت «انّ المدلول الالتزامی مساو دائماً للمدلول المطابقی فکل ما یوجب ابطال المطابقی یوجب ابطال الالتزامی»

را تبیین نموده، ملاحظه شهید صدر (ره) بر آن را به همراه مثال بنویسید. ص ۷۷ و ۷۸ - ۲ نمره

جواب: لازم اعم دو حصه دارد که یکی از این دو حصه مقارن ملزوم اخص است و دیگری مقارن نیست و اماره که به دلالت مطابقی بر ملزوم دلالت می‌کند به دلالت التزامی بر حصه اخص دلالت می‌کند و حصه اخص دائماً مساوی ملزوم است. (۵/۰ نمره) ملاحظه: مدلول التزامی‌ای که طرف ملازمه است گاهی حصه است مانند: لازم اعمی که، مدلول یکی از علت‌هایش باشد، مثل موت که اگر مخبری خبر دهد که زید وارد آتش شد، طرف ملازمه، موت با آتش است و گاهی طبیعی لازم است مانند زمانی که ملازم اعم باشد نسبت به ملزوم مثلاً اگر مدلول مطابقی ما زرد بودن برگه باشد مدلول التزامی عدم ضد آن است که می‌شود عدم سیاهی و این عدم سیاهی مقید به، حاصل از طریق وجود زردی نیست، در نتیجه می‌تواند مدلول التزامی، اعم از حصه مدلول مطابقی باشد. (۵/۱ نمره)

۱۱- اشکال در عبارت «انّ اقامة الامارة مقام القطع الطریقی فی الحجیة تحصل بعملية تنزیل لها منزله و یعرض علیه: بانّ التنزیل انما

یصح فیما اذا كان للمنزل علیه اثر شرعی بید المولی توسیعه و جعله...» را تبیین کرده، با توجه به مبنای جعل طریقیّت [مبنای محقق

نائینی (ره)] پاسخ دهید. ص ۸۱ - ۲ نمره

جواب: به نظر می‌رسد علت جانشین شدن اماره مقام قطع طریقی این است که دلیل حجیت اماره، آن را به منزله قطع قرار داده است مانند تنزیل طواف بمنزله صلاة در نتیجه احکام قطع که یکی از آنها معذرت و منجزیت است بر اماره نیز حمل می‌شود. در این صورت اشکال می‌شود که تنزیل در صورتی صحیح است که برای منزل علیه (قطع) اثر شرعی بوده و این اثر به دست شارع باشد و بتواند این اثر را توسعه داده و بر منزل (اماره) جعل کند مانند نماز که اثر شرعی دارد (مثل طهارت) و این اثر را بر طواف نیز جعل می‌نماید، اما معذرت و منجزیت قطع، اثر شرعی نیست تا جعل و توسعه آن به دست شارع باشد بلکه اثر عقلی است. (۱ نمره) محقق نائینی (ره) پاسخ می‌دهد که دلیل حجیت اماره، اماره را نازل منزله علم قرار نمی‌دهد تا اشکال مطرح شود بلکه دلیل حجیت اماره، اماره را علم قرار می‌دهد (جعل می‌کند) به نحو مجاز عقلی [در «زید اسد» رجل شجاع را اسد اعتبار کردن، مجاز در لفظ نیست، بلکه عقل ادعائاً حکم می‌کند که رجل شجاع از مصادیق اسد است] در نتیجه علم حقیقة دو مصداق دارد یکی حقیقی یعنی یقین و دیگری اعتباری یعنی اماره، در نتیجه تمام آثار علم بر آن بار می‌شود.

۱۲- سه وجه مطرح در تفسیر «دلالت جمله خبریه بر طلب» را به اختصار بیان کرده، تبیین کنید کدام اقرب است؟ ص ۱۲۳ و ۱۲۴ - ۲ نمره

جواب:

۱. مدلول تصویری و تصدیقی حفظ شود و جمله اخبار از وقوع فعل است ولی شخصی که طبق موازین شرعی عمل می‌کند. ۲. مدلول تصویری حفظ شود ولی مقصود طلب از مولی است کنایه. ۳. مجازاً در غیر مدلول تصویری استعمال شده است مثلاً یعید مجاز از اعد است. وجه اول اقرب است زیرا کم‌ترین عنایت [غیر از تقیید به قرینه حالیه] را دارد.